

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

De impedimento affinitatis. Quæstio 55.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

habetur quintus gradus qui nunc est concessus, illi qui sunt in quinto gradu coniuncti, non essent separandi. Nullum enim impedimentum matrimonio superueniens ipsum potest dirimere: & sic coniunctio, quæ prius fuit matrimonium, nunc efficeretur per statum ecclesiæ stuprum. Et similiter si aliquis gradus concederetur, qui nunc est prohibitus, illa coniunctio non efficeretur matrimonialis ex statuto Ecclesiæ, ratione primi contractus: quia possent separari si vellent; sed tamen possent de nouo contrahere, & alia coniunctio esset.

Ad septimum dicendum, quòd in gradibus consanguinitatis prohibendis, Ecclesia præcipue obseruat rationem amoris. Et quia non est minor ratio amoris ad nepotem, quàm ad patrum, sed etiam maior, quanto propinquior est patri filius, quàm filio pater, ut dicitur in 8. Ethic. * Propter hoc æqualiter prohibuit gradus consanguinitatis in patris, & neptis. Sed lex vetus in personis prohibendis attendit præcipue cohabitationem contra concupiscentiam, prohibens illas personas, ad quas facilius pateret accessus, propter mutuam cohabitationem. Magis autem consuevit cohabitare neptis patruo, quàm amita nepoti: quia filia est idem quasi cum patre, cum sit aliquid eius: sed foror non est hoc modo idem cum patre, cum non sit aliquid eius: sed magis ex eodem nascitur. Et ideo non erat eadem ratio prohibendi * nepotem & amiram.

li. 8. c. 12
circa pr.

Al. nepotem,

QVÆST. LV.

De impedimento affinitatis, in undecim articulos diuisa.

¶ Deinde considerandum est de impedimento affinitatis.
¶ Circa quod quærentur undecim.
¶ Primo, verum affinitas ex matrimonio causetur?
¶ Secundo, verum maneat post mortem viri aut vxoris?
¶ Tertio, verum causetur ex illicito concubitu?
¶ Quar-

- ¶ Quarto, vtrum ex sponsalibus?
- ¶ Quinto, vtrum affinitas sit causa affinitatis?
- ¶ Sexto, vtrum affinitas matrimonium impediat?
- ¶ Septimo, vtrum affinitas habeat per seipsum gradus?
- ¶ Octauo, vtrum gradus eius extendantur sicut gradus consanguinitatis?
- ¶ Nono, vtrum matrimonium, quod est inter consanguineos & affines, semper sit dirimendum per diuortium?
- ¶ Decimo, vtrum ad dirimendum tale matrimonium, sit procedendum per viam accusationis?
- ¶ Vndecimo, vtrum in tali causa sit procedendum per testes?

ARTIC. I.

Vtrum ex matrimonio consanguinei affinitas causetur?

220

Tho. 4. d. 41. q. vni ca, ar. 1. q. 1. c. sponsa, de spons. c. extraor dinaria. 33. q. 3.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod ex matrimonio consanguinei affinitas non causetur, quia propter quod vnū quodque tale, & illud magis. Sed mulier ducta in matrimonium non coniungitur alicui de consanguinitate viri, nisi ratione viri. Cuius ergo non fiat viro affinis, nec alicui consanguineo viri affinis erit.

¶ 2 Præterea, Eorum quæ sunt abinucem separata, si vni aliquid coniungatur, non oportet propter hoc, quod sit alteri coniunctum. Sed consanguinitas sunt ab inuicem separati. Ergo non oportet, quod si aliqua mulier coniungatur alicui viro, propter hoc coniungatur consanguineis eius omnibus.

¶ 3 Præterea, Relationes ex aliquibus vnitiuibus innascuntur. Sed nulla vnitiu fit in consanguineis viri per hoc, quo ille duxit uxorem. Ergo non accrescit eis affinitatis relatio.

**Al. vnio nibus.*
†*Al. vnio*

SED contra, Vir & vxor efficiuntur vna caro. Si ergo vir secundum carnem omnibus suis consanguineis attinet, & mulier eadem ratione attinebit eisdem.

¶ Præ-

¶ Præterea, Hoc pater per auctoritates in litte-
ra * adductas.

*li. 4. sent.
d. 41. q.
A.*

*lib. 8. eth.
c. 12. a me
dico.
† 16:0 ci-
tato.*

RESPONDEO dicendum, quòd amicitia quædam
naturalis in communicatione naturali fundatur. Na-
turalis autem communicatio est duobus modis, secun-
dum Philosophum 3. Ethic. * Vno modo, per carnis
propagationem. Alio modo, per coniunctionem ad
carnis propagationem ordinatam. Vnde ipse † ibi-
dem dicit, quòd amicitia viri ad vxorem est natura-
lis. Vnde sicut persona coniuncta alteri per carnis pro-
pagationem, quoddam vinculum amicitia naturalis
facit: ita si coniungatur per carnalem copulam. Sed
in hoc differt, quòd persona coniuncta alicui per car-
nis propagationem, sicut filius patri, fit particeps
eiusdem radicis communis & sanguinis: vnde eodem
genere vinculi colligatur filius consanguineis patris,
quo pater coniungebatur, scilicet consanguinitate,
quamuis secundum alium gradum propter maiorem
instantiam à radice. Sed persona coniuncta per car-
nalem copulam, non fit particeps eiusdem radicis;
sed quasi extrinsecus adiuncta: & idèd ex hoc effici-
tur aliud genus vinculi, quod affinitas dicitur. Et hoc
quod in hoc versu dicitur.

Matur nupta genus, sed generata gradum.

quia scilicet persona per generationem fit in eo-
dem genere attinentiæ, sed in alio gradu: per carna-
lem vero copulam fit in alio genere.

Ad primum ergo dicendum, quòd quamuis causa
est prior effectu, non tamen oportet semper, quòd
nomen idem effectui & causæ conueniat; quia quan-
doque illud quod est in effectu, inuenitur in causa
eodem modo, sed altiori. Et idèd non conuenit
causæ & effectui per idem nomen, neque per eandem
rationem: sicut patet in omnibus causis æquivo-
catis agentibus. Et hoc modo coniunctio viri & vx-
oris est prior, quam coniunctio vxoris ad consan-
guineos viri. Non autem debet dici affinitas, sed ma-
trimonium, quod est vnitas quædam: sicut homo est
sibi-

sibi ipsi idem, non autem consanguineus.

Ad secundum dicendum, quod consanguinei sunt quodammodo separati, & quodammodo coniuncti, & ratione coniunctionis accedit, quod persona, quæ vni coniungitur, aliquo modo omnibus coniungatur. Sed propter separationem & distantiam accedit, quod persona, quæ vni coniungitur vno modo, alij coniungatur alio modo, vel secundum aliud genus, vel secundum alium gradum.

Ad tertium dicendum, quod relatio quandoque innascitur ex motu vtriusque extremi, sicut paternitas & filatio; & talis relatio est realiter in vtroque; quandoque vero innascitur ex motu alterius tantum, & hoc contingit dupliciter. Vno modo, quando relatio innascitur ex motu vnius sine motu alterius vel precedente vel concomitante; sicut in creatore & creatura patet, & sensibili & sensu, & scientia & scibili; & tunc relatio est in vno secundum rem, & in altero secundum rationem tantum. Alio modo, quando innascitur ex motu vnius sine motu alterius tunc existente, non tamen sine motu precedente; sicut æqualitas fit inter duos homines per augmentum vnius, sine hoc quod alius tunc augeatur vel minuat: sed tamen prius ad hanc quantitatem, quam habet, per aliquem motum vel mutationem peruenit: & ideo in vtroque extremorum talis relatio realiter fundatur. Et similiter est de consanguinitate & affinitate: quia relatio fraternitatis, quæ innascitur in aliquo patre nato alicui iam procreato, causatur quidem sine motu ipsius tunc existente, sed ex motu ipsius precedente, scilicet generationis eius. Hoc enim ei accedit, quod ex motu alterius sibi tunc talis relatio innascitur. Similiter ex hoc, quod iste descendit per generationem propriam ab eadem radice cum viro, provenit affinitas in ipso ad uxorem sine aliqua nova mutatione ipsius.

Virum affinitas maneat post mortem viri aut uxoris?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod affinitas non maneat post mortem viri aut uxoris inter consanguineos viri & uxoris: quia cessante causa cessat effectus. Sed causa affinitatis fuit matrimonium, quod cessat post mortem viri, quia tunc soluitur mulier à lege viri, ut dicitur Rom. 7. Ergo nec affinitas prædicta manet.

¶ Præterea, Consanguinitas causat affinitatem. Sed consanguinitas cessat per mortem viri ad consanguineos suos. Ergo & affinitas uxoris ad eos.

SED contra, Affinitas ex consanguinitate causatur. Sed consanguinitas est perpetuum vinculum, quamdiu personæ viuunt, inter quas est affinitas. Ergo & affinitas: & ita non soluitur affinitas soluto matrimonio post mortem personæ.

RESPONDEO dicendum, quod relatio aliqua dicitur esse dupliciter. Vno modo, ex corruptione subiecti, alio modo ex subtractione cause: sicut similitudo esse definit quando alter similitudinis moritur, vel quando qualitas quæ erat causa similitudinis, subtrahitur. Sunt autem quædam relationes, quæ habent in causa actionem vel passionem, aut motum: ut in 5. Metaph. * dicitur. Quarum quædam causantur in motu, in quantum aliquid mouetur actu, sicut ipsa relatio quæ est mouentis & moti. Quædam autem in quantum habent aptitudinem ad motum, sicut motum & mobile, dominus & seruus. Quædam autem in hoc quod aliquid prius motum est, sicut pater & filius: non enim ex hoc quod est generari nunc, adiectum dicuntur; sed ex hoc quod est generatum. Quædam autem aptitudo ad motum, & ipsum moueri, sicut motum esse, perpetuum est, quia quod factum est, numquam definit esse factum. Et ideo paternitas & filiatio numquam destruantur per subtractionem cause, sed solum per corruptionem subiecti
per

li. 5. metaph.
sc. x. 20.

per alterutrum extremorum. Et similiter dicendum est de affinitate, quæ causatur ex hoc, quod aliqui coniuncti sunt, non ex hoc, quod coniunguntur. Vnde non dirimitur manentibus illis personis, inter quas affinitas est contracta, quamuis moriatur persona, ratione cuius contracta fuit.

Ad primum ergo dicendum, quod coniunctio matrimonij causat affinitatem, non solum secundum hoc quod est, actu coniungi, sed secundum hoc quod est, prius coniunctum esse.

Ad secundum dicendum, quod consanguinitas non est proxima causa affinitatis, sed coniunctio ad consanguineum, non solum quæ est, sed quæ fuit. Expropter hoc ratio non sequitur.

ARTIC. III.

Utrum illicitus concubitus affinitatem causet?

122
cap. ex-
traordi-
naria 35
q. 2.

Ad tertium sic proceditur. Vietur, quod illicitus concubitus affinitatem non causet. Quia affinitas est quædam res honesta. Sed res honesta non causantur ex inhonestis. Ergo ex inhonesto concubitu non potest affinitas causari.

¶ 2 Præterea, ubi est consanguinitas, non potest ibi esse affinitas: quia affinitas est propinquitas personarum ex carnali copula proveniens, omni carnali parentela. Sed aliquando contingeret ad consanguineos & ad seipsum esse affinitatem, si illicitus concubitus affinitatem causaret: sicut quando homo carnaliter consanguineam suam incestuose cognoscit. Ergo affinitas non causatur ex illicito concubitu.

¶ 3 Præterea, illicitus concubitus est secundum naturam, & contra naturam. Sed ex illicito concubitu contra naturam non causatur affinitas, ut iura determinant. Ergo nec ex illicito concubitu secundum naturam.

SED contra est, quod adhaerens meretrici, vincta corpus efficitur, ut patet 1. Cor. 6. Sed ex hac causa matrimonium affinitatem causabat. Ergo per rationem illicitus concubitus.

¶ Præterea, Carnalis copula est causa affinitatis.

re patet per definitionem affinitatis quæ est talis, Affinitas est propinquitas personarum ex carnali copula proveniens, omni carens parentela. Sed carnalis copula est etiam in illicito concubitu. Ergo illicitus concubitus affinitatem causat.

RESPONDEO dicendum, quod secundum Philosophum in 8. Ethic. * coniunctio viri & vxoris dicitur naturalis, principaliter propter proles productionem; & secundario, propter operum communicationem: quorum primum pertinet ad matrimonium ratione carnalis copulæ; sed secundum, in quantum est quedam societas ad communem vitam. Primum autem horum est inuenire in qualibet carnali copula, est commissio seminum: quia ex tali copula potest proles produci, quamuis secunda desit. Et ideo quod erat quedam carnalis commissio, etiam fornicarius concubitus affinitatem causat, in quantum habet aliquid de carnali coniunctione.

Ad primum ergo dicendum, quod in fornicario concubitu est aliquid naturale, quod est commune fornicationi & matrimonio: & ex hac parte affinitatem causat. Aliud est ibi inordinatum, per quod à matrimonio diuiditur: & ex hac parte affinitas non causatur. Unde affinitas semper honesta remanet, quamuis causa aliquo modo sit inhonesta.

Ad secundum dicendum, quod non est inconueniens relationes ex opposito diuersas eidem inesse, sicut diuersorum. Et ideo potest inter aliquas duas relationes esse affinitas & consanguinitas, non solum in illicito concubitu, sed etiam per licitum; sicut consanguineus meus ex parte patris duxit in vxorem consanguineam meam ex parte matris. Unde quod dicitur in definitione affinitatis inductæ, omni carens parentela, intelligendum est, in quantum huiusmodi. Et tamen sequitur, quod aliquis consanguineam suam cognoscens, sibi ipsi sit affinis: quia affinitas, sicut & consanguinitas diuersitate requirit, sicut & similitudo.

Ad

*lib 8 eth.
cap. 12. a
med.*

*argum. 2.
huius ar.*

Ad tertium dicendum, quod concubitus contra naturam non habet commisionem seminum, quæ possit esse causa generationis. Et ideo ex tali concubitu non causatur affinitas.

ARTIC. IV.

Verum ex sponsalibus causetur affinitas?

223
c. Sponsa,
de spons.
& matr.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod ex sponsalibus nulla affinitas causari possit. Quia affinitas est perpetuum vinculum. Sed sponsalia quandoque separantur. Ergo non possunt esse causa affinitatis.

¶ 2 Præterea, Si quis claustrum pudoris alicuius mulieris inuasit & aperuit, sed non peruenit ad operis consummationem, non contrahitur ex hoc affinitas. Sed talis est magis propinquus carnali copulæ, quam ille qui sponsalia contrahit. Ergo ex sponsalibus affinitas non causatur.

¶ 3 Præterea, In sponsalibus non fit nisi quedam sponsio futurarum nuptiarum. Sed aliquando fit sponsio futurarum nuptiarum, & ex hoc non contrahitur aliqua affinitas: sicut si fiat ante septennium, vel si aliquis habens perpetuum impedimentum tollens potentiam coeundi, alicui mulieri spondeat futuras nuptias; aut si talis sponsio fiat inter personas, quibus nuptiæ per vorum reddantur illicitæ, vel alio quocumque modo. Ergo sponsalia non possunt esse causa affinitatis.

cap. 1. de
matrim.
contract.
contra in
verd. ec-
clesia.

SED contra, est quod Alexand. Papa * prohibet mulierem quamdam cuidam viro coniungi matrimonio, quia fratri suo fuerat desponsata. Quod non esset, nisi per sponsalia affinitas contraheretur. Ergo, &c.

RESPONDEO dicendum, quod sicut sponsalia non habent perfectam rationem matrimonij, sed sunt quedam preparatio ad matrimonium: ita ex sponsalibus non causatur affinitas, sicut ex matrimonio: sed aliquid affinitati simile, quod dicitur publicæ honestatis iustitia, quæ impedit matrimonium, sicut & affinitas.

... & consanguinitas, & secundum eosdem gradus: de definitur sic, Publica honestatis iustitia est pro-
 ... quitas ex sponsalibus proueniens, robur trahens ex
 ... ecclesie institutione, propter eius honestatē. Ex quo
 ... et ratio nominis & causa: quia scilicet talis pro-
 ... quitas ab ecclesia instituta est, propter honestatē.

Ad primum ergo dicendum, quod sponsalia non
 ... ratione sui, sed ratione eius ad quod ordinantur, cau-
 ... ant hoc genus affinitatis, quod dicitur publica ho-
 ... nestatis iustitia. Et ideo sicut matrimonium est per-
 ... totum vinculum, ita & prædictus affinitatis modus.

Ad secundum dicendum, quod vir & mulier effi-
 ... ciuntur in carnali copula vna caro per commistio-
 ... nem seminum. Vnde quantumcumque aliquis clau-
 ... rum pudoris inuadat vel frangat, nisi commistio se-
 ... minum sequatur, non contrahitur ex hoc affinitas.

Ad matrimonium affinitatem causat, non solum ra-
 ... tione carnalis copulæ, sed etiam ratione societatis
 ... conjugalis, secundum quam etiam matrimonium na-
 ... tale est. Vnde & affinitas contrahitur ex ipso con-
 ... tractu matrimonij per verba de presenti ante carna-
 ... lem copulam. Et similiter etiam ex sponsalibus, in-
 ... quibus fit quaedam pactio conjugalis societatis, con-
 ... trahitur aliquid affinitati simile, scilicet, publica ho-
 ... nestatis iustitia.

Ad tertium dicendum, quod omnia impedimen-
 ... ta faciunt sponsalia non esse sponsalia, non per-
 ... tinent ex pacto nuptiarum affinitatem fieri: vnde
 ... si habens defectum ætatis, siue habens votum so-
 ... litæ continentie, aut aliquod huiusmodi impedi-
 ... mentum, sponsalia de facto contrahat, ex hoc non se-
 ... quitur aliqua affinitas: quia sponsalia nulla sunt, nec
 ... affinitatis modus. Si tamen aliquis minor,
 ... et impubis vel maleficiatus habens impedimentum per-
 ... tinentem, ante annos pubertatis post septennium con-
 ... trahat sponsalia cum aliqua adulta, ex tali contra-
 ... ctu contrahitur publica honestatis iustitia: quia
 ... tunc non erat in actu impediendi, cum in tali
 ... supplementum.

H h etate

etate puer frigidus & non frigidus, quantum ad actum illum sit æqualiter impotens.

ARTIC. V.

224

35. q. 3. ca. Et hoc quoque statutum est c. Contra dicitur.

Virum affinitas sit causa affinitatis?

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod etiam affinitas sit causa affinitatis. Quia Iulius Papa dicit, & habetur 35. quæst. † Consanguineam relictam vxoris suæ nullus ducat vxorem: & in seq. cap. dicitur, quod duæ consanguineorum vxores, vni viro altera post alteram nubere prohibentur. Sed hoc non est nisi ratione affinitatis, quæ contrahitur ex coniunctione ad finem. Ergo affinitas est causa affinitatis.

¶ 2 Præterea, Carnalis commissio coniungit, sicut & carnalis propagatio: quia æqualiter computatur gradus affinitatis, & consanguinitatis. Sed consanguinitas est causa affinitatis. Ergo & affinitas.

¶ 3 Præterea, Quæcumque vni & eidem sunt eadem, sibi inuicem sunt eadem. Sed vxor viri alterius efficitur eiusdem affinitatis cum omnibus consanguineis viri. Ergo & omnes consanguinei viri efficiuntur vnum cum omnibus qui affinitatem habent ad vxorem: & sic affinitas est causa affinitatis.

¶ 4 SED contra, Si affinitas ex affinitate contrahitur, aliquis qui cognouisset duas mulieres, necesse est earum posset ducere in vxorem: quia a secundum hoc altera efficeretur alteri affinis. Sed hoc est falsum. Ergo affinitas non causat affinitatem.

¶ 5 Præterea, Si affinitas ex affinitate nascitur, aliquis contrahens cum vxore defuncti, fieret affinis omnibus consanguineis prioris viri, ad quos nullus habet affinitatem. Sed hoc non potest esse, quia maxime fieret affinis viro defuncto. Ergo, &c.

¶ 6 Præterea, Consanguinitas est fortius vinculum quam affinitas. Sed consanguinei vxoris non efficiuntur affines consanguineis viri. Ergo multo minus affines vxoris efficiuntur eis affines: & sic videtur quod prius.

RESPONDEO dicendum, quòd duplex est modus quo aliquid ex alio procedit. Vnus, secundum quem aliquid procedit in similitudinem speciei: sicut ex nomine generatur homo. Alius, secundum quem non procedit simile in specie; & hic processus semper est in inferiorem speciem, ut patet in omnibus agentibus quocumque. Primus autem modus processionis quocumque iteretur, semper manet eadem species: sicut si ex homine generetur homo per actum generationis virtutis, ex hoc quoque generabitur homo: & sic in se. Secundus autem modus sicut in primo facit aliam speciem, ita quotiescumque iteratur, aliam speciem facit: ut ex puncto per motum procedit linea, non punctus: quia punctus motus facit lineam; & linea linealiter mota non procedit linea, sed superficies; & ex superficie corpus; & ulterius per talem modum processus aliquis esse non potest. Invenitur autem in processu ainentiæ duos modos, quorum unum huiusmodi causatur. Vnus, per carnis propagationem, & hic semper facit eandem speciem ainentiæ. Alius, per matrimonialem coniunctionem, & hic facit aliam speciem in principio: sicut patet, quòd coniuncta matrimonialiter consanguineos non sunt consanguinea, sed affinis. Unde etsi ille motus procedendi iteretur, non erit affinitas, sed aliud ainentiæ genus. Unde persona quæ matrimonialiter affini coniungitur, non est affinis, sed est aliud genus affinitatis, quod dicitur secundum genus. Et rursum, si affini in secundo genere aliquis per matrimonium coniungatur, non erit affinis in secundo genere, sed in tertio, ut hoc versu supra posito ostenditur.

art. v. hu-
ius quæst.
corp.

mat nupta genus, sed generata gradus.
hæc duo genera olim erant prohibita propter puritatem honestatis iustitiam magis, quam propter affinitatem, quia deficiunt à vera affinitate: sicut illa ainentia quæ ex sponsalibus contrahitur. Sed modo hæc prohibitio celsavit, & remanet sub prohibitione

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

solum primum genus affinitatis, in quo est vera affinitas.

Ad primum ergo dicendum, quod alicui viro consanguineus vxoris suæ efficitur affinis in primo genere, & vxor eius in secundo: vnde mortuo viro qui erat affinis, non poterit eam ducere in vxorem, propter secundum affinitatis genus. Similiter etiam, si alicuius viduam in vxorem ducat, consanguineus prioris viri, qui est affinis vxori in primo genere, efficitur affinis secundo viro in secundo genere; & vxor illius consanguinei, quæ est affinis vxori viri huius in secundo genere, efficitur affinis viro secundo in tertio genere. Et quia tertium genus erat prohibitum propter honestatem quamdam magis, quam propter affinitatem: ideò Canon. ¶ dicit, Duas consanguineorum vxores vni viro alteram post alteram nubere. publica honestatis iustitia contradicit: sed talis prohibitio nunc cessauit.

32. q. 3.
cap porro
duorum.

Ad secundum dicendum, quod quamuis carnalis coniunctio coniungat, non tamen eodem genere coniunctionis.

Ad tertium dicendum, quod vxor viri efficitur eiusdem attinentiæ cum consanguineis viri, quantum ad gradum eundem, sed non quantum ad idem attinentiæ genus. Sed quia in oppositum ex rationibus quæ inducuntur, videtur ostendi, quod nullum vinculum ex affinitate causetur, ad alias rationes respondendum est, ne antiqua Ecclesiæ prohibitio irrationabilis videatur.

Ad quartum dicendum, quod mulier non efficitur affinis in primo genere viro, cui coniungitur carnaliter, vt ex prædictis patet. Vnde consequenter alij mulieri a viro eodem cognitæ non efficitur affinis in secundo genere: vnde nec ducenti in vxorem vnarum earum, efficitur affinis alij in tertio genere affinitatis; & ita duas mulieres cognitæ ab eodem viro, nec antiqua iura eidem successiue copulari prohibebant.

Ad quintum dicendum, quod sicut vir non est affinis

nis vxori suæ in primo genere, ita nec efficitur affinis secundo viro eiusdem vxoris in secundo genere: sic ratio non procedit.

Ad sextum dicendum, quod mediante vna persona non coniungitur mihi alia, nisi ex hoc quod ei adiungitur. Vnde mediante muliere, quæ mihi est affinis, nulla persona fit mihi attinens, nisi quæ illi mulieri adiungitur: quod non potest esse nisi per carnis propagationem ex ipsa, vel propter coniunctionem matrimonialem ad eam. Et vtroque modo aliqua attinencia mediante prædicta muliere, secundum antiqua iura mihi proueniebat, quia filius eius etiam ex suo viro efficitur mihi affinis in eodem genere: sed alio gradu, vt ex regula prius data patet: & iterum secundus vir eius efficitur mihi affinis in secundo genere. Sed alij consanguinei illius mulieris non adiunguntur ei. Sed ipsa vel adiungitur eis, sicut patri matri, in quantum procedit ab eis, vel principio eundem, sicut fratribus: vnde frater affinis * mei, * Al. mea pater, non efficitur mihi affinis in aliquo genere.

* Al. mea

ARTIC. V I.

Utrum affinitas matrimonium impediatur?

225

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod affinitas matrimonium non impediatur. Nihil enim impedit matrimonium, nisi quod est illi contrarium. Sed affinitas non contrariatur matrimonio, cum sit effectus eius. Ergo non impedit matrimonium.

Conc. Tré
dens. sess.
de refor-
mat. ma-
tri c. 4. e9
c. quadã
cum mul-
tis seq. 35
q. 2.
art. pres.

Præterea, Vxor per matrimonium efficitur quædam viri. Sed consanguinei defuncti viri, succedunt in rebus eius. Ergo possunt succedere in vxore, ad quam tamen manet affinitas, vt ostensum est. Ergo affinitas non impedit matrimonium.

Contra est, quod dicitur Leuit. 18. Turpitudinem vxoris patris tui non reuelabis. Sed illa est tantum affinis. Ergo affinitas impedit matrimonium.

RESPONDEO dicendum, quod affinitas præcedit matrimonium, impedit contrahendum, & dirimit contractum, eadem ratione qua & consanguinitas.

H h 3 Sicut

Sicut enim inest necessitas quedam cohabitandi consanguineis adinuicem, ita & affinibus: & sicut est quoddam amicitia vinculum inter consanguineos, ita inter affines. Sed si affinitas matrimonio superueniat, non potest ipsum dirimere: vt supra dictum est *

q 50 art. unico, ad 7.

Ad primum ergo dicendum, quod affinitas non contrariatur matrimonio ex quo causatur, sed contrariatur matrimonio quod cum affine contrahendum esset, in quantum impediret multiplicationem amicitia, & concupiscentia repressionem, quæ per matrimonium queruntur.

Ad secundum dicendum, quod res possessa à viro non efficiuntur aliquid vnum cum ipso viro: sicut vxor efficitur vna caro cum ipso. Vnde sicut consanguinitas impedit matrimonium vel coniunctionem ad virum secundum carnem, ita & ad vxorem viri.

ARTIC. VII.

326

Utum affinitas habeat per se gradus?

AD septimum sic proceditur. Videtur, quod affinitas habeat etiam per seipsum gradus. Coniungit enim propinquitatis est accipere aliquos per se gradus. Sed affinitas propinquitatis quædam est. Ergo habet gradus per se sine gradibus consanguinitatis, ex quibus causatur.

ii. 4. sent. d. 41. §. B a med.

¶ 2 Præterea, In littera ¶ dicitur, quod soboles secundæ coniunctionis non potest transire ad consanguinitatem affinitatis prioris viri. Sed hoc non esset, nisi virilius affinis etiam esset affinis. Ergo affinitas habet per se gradus sicut consanguinitas.

SED contra, Affinitas ex consanguinitate causatur. Ergo & omnes gradus affinitatis causantur ex gradibus consanguinitatis: & sic non habet per se aliquos gradus.

RESPONDEO dicendum, quod res non diuiduntur diuisione per se, nisi ratione illius, quod cõpetit illi secundum genus suum: sicut animal per rationale & irrationale, non autem per album & nigrum. Carnis autem

nam propagatio per se comparatur ad consanguinitatem: quia ex ea immediate consanguinitatis vinculum contrahitur: sed ad affinitatem non comparatur nisi mediante consanguinitate, quæ est causa eius. Unde cum gradus atinentiæ per propagationem carnis distinguantur, distinctio graduum per se & immediate competit consanguinitati, sed affinitati mediante consanguinitate. Et ideo ad inueniendum gradus affinitatis est regula generalis, quod quoto gradu consanguinitatis atinet mihi vir, toto gradu affinitatis atinet mihi vxor.

Ad primum ergo dicendum, quod gradus in propria atinentiæ non possunt accipi, nisi secundum ascensum, & descensum propagationis, ad quam comparatur affinitas, nisi mediante consanguinitate: & ideo affinitas non habet gradus per se, sed acceptos iuxta gradus consanguinitatis.

Ad secundum dicendum, quod filius affinis meæ in alio matrimonio, non per se loquendo, sed quasi accidens, dicebatur antiquitus affinis. Unde prohibebatur à matrimonio magis propter publicam honestatis iustitiam, quam propter affinitatem: & propter hoc etiam ea prohibitio nunc est reuocata.

ARTIC. VIII.

Utrum gradus affinitatis extendantur sicut gradus consanguinitatis?

Ad octauum sic proceditur. Videtur, quod gradus affinitatis non extendantur, sicut gradus consanguinitatis. Quia vinculum affinitatis est minus foris quam consanguinitatis, cum affinitas ex consanguinitate causetur in diuersitate speciei, sicut à causa inueniuntur. Sed quanto fortius est vinculum, tanto magis durat. Ergo vinculum affinitatis non durat vsque ad totum gradus, ad quod durat consanguinitas.

Præterea, Ius humanum debet imitari ius diuinum. Sed secundum ius diuinum aliqui gradus consanguinitatis erant prohibiti, in quibus gradibus affinitatis matrimonium non impediēbat: sicut patet

Hh 4 de

227
S. affinitatis, in-
stit de nu-
prij.

*Deuter.
25. & R.
th.4.

de vxore fratris quam aliquis poterat ducere in vxorem ipso defuncto, non tamen propriam sororem. Ergo & nunc non debet esse prohibitio æqualitatis de affinitate & consanguinitate.

SED contra, Ex hoc ipso est aliqua mihi affinitas, quòd meo consanguineo est coniuncta. Ergo in quocumque gradu sit vir mihi consanguineus, in illo gradu est mihi affinis: & sic gradus affinitatis computari debent in eodem numero sicut gradus consanguinitatis.

RESPONDEO dicendum, quòd ex quo gradus affinitatis sumuntur iuxta gradus consanguinitatis, oportet quòd tot sint gradus affinitatis, quot sunt gradus consanguinitatis. Sed tamen quia affinitas est minus vinculū, quàm consanguinitas: facilius & olim & nunc dispensatio fit in remotis gradibus affinitatis, quàm in remotis gradibus consanguinitatis.

Ad primum ergo dicendum, quòd illa minoritas vinculi affinitatis respectu consanguinitatis facit varietatem in genere attentionis, non in gradibus. Et ideo illa ratio non est ad propositum.

Ad secundum dicendum, quòd frater non poterat accipere vxorem fratris sui defuncti nisi in casu, scilicet, quando moriebatur sine prole, vt suscitaret semen fratri suo, quod tunc requirebatur, quando per propagationem carnis cultus religionis multiplicabatur: quod nunc locum non habet. Et sic patet, quòd non ducebat eam in vxorem, quasi gerens propagationem personam, sed quasi supplens defectum fratris sui.

ARTIC. IX.

Utrum coniugium contractum inter affines, vel consanguineos semper sit dirimendum?

228

Tho. 4. d.
41. ar. 5.
Matt. 19

AD nonum sic proceditur. Videtur, quòd coniugium quod inter affines, vel consanguineos est contractum, non semper sit per diuortium dirimendum. Quia quod Deus coniunxit, homo non sepat. Cum ergo Deus facere intelligitur quod facit Ecclesia, quæ quandoque tales ignoranter coniungit, videtur

decur quòd si postmodum in noticiam veniant, non sint separandi.

¶ 2 Præterea, Fauorabilius est vinculum matrimonij, quàm dominij. Sed homo per longi temporis præscriptionem acquirit dominium in re, cuius nõ erat dominus. Ergo per diuturnitatẽ temporis matrimonium ratificatur, etiã si prius ratum non fuit.

¶ 3 Præterea, De similibus simile est iudicium. Sed si matrimonium esset dirimendum propter consanguinitatem, tunc in casu illo quando duo fratres habent duas sorores in vxores, si vnus separatur propter consanguinitatem, & alius pari ratione separari deberet: quod non videtur. Ergo matrimonium non est separandum propter affinitatem vel consanguinitatem.

SED contra, Consanguinitas & affinitas impediunt contrahendum & dirimunt contractum. Ergo si propter affinitas vel consanguinitas, si parandi sunt vtam si de facto contraxerint.

RESPONDEO dicendum, quòd cum * omnis concubitus præter licitum matrimonium, sit peccatum mortale (quod ecclesia omnibus modis impedire conatur) ad ipsam pertinet eòs, inter quos non potest esse verum matrimonium, separare, & præcipue consanguineos & affines, qui sine incestu contrahere non possunt carnaliter.

Ad primum ergo dicendum, quòd Ecclesia quamvis dono & auctoritate diuina fulciatur, tamen in quantum est hominum congregatio, aliquid de defectu humano in actibus eius * peruenit, quòd non est matrimonium: & ideo illa coniunctio, quæ fit in facie ecclesie impedimentum ignorantis, non habet infirmitatem ex auctoritate diuina, sed est contra auctoritatem diuinam errore hominum inducã, qui recusat à peccato, cum sit error facti, quamdiu manet. Et propter hoc quando impedimentum ad noticiam Ecclesie peruenit, debet prædictam coniunctionem separare.

Ad

*Cõc. Tri.
ses. 24. de
re for. ma
trim. c. 4.*

*Aug. l. de
decẽ chor
dis c. 10.
de temp.
ser. 164.
c. 52. c.
de verbis
Apost. ser.
18. 10. 10*

** Al pro
uenit.*

*l. 4. de cr.
si. 14. c. 8.
in fin.*

Ad secundum dicendum, quod illa, quæ sine peccato esse non possunt, nulla præscriptione firmantur: quia ut Innocent. * dicit, Diuturnitas temporis non minuit peccatum, sed auget. Nec ad hoc facit aliquid fauor matrimonij, quod inter illegitimas personas esse non poterat.

Ad tertium dicendum, quod res inter alios acta alijs non præiudicat in foro contentioso. Vnde quæuis vnus frater repellatur à matrimonio vnus fororum ex causa consanguinitatis, non propter hoc separatur Ecclesia aliud matrimonium, quod non accusatur. Sed in foro conscientie non oportet, quod semper obligetur ad hoc alius frater ad dimittendum vxorem suam: quia frequenter tales accusationes ex malivolentia procedunt, & per falsos testes probantur. Vnde non oportet, quod conscientiam suam informet ex his, quæ circa aliud matrimonium sunt facta. Sed distinguendum videtur in hoc: quia aut habet certam * cognitionem de impedimento matrimonij, aut opinionem, aut neutrum. Si primo modo, nec exigere, nec reddere debitum debet: si secundo modo, debet reddere, sed non exigere: si tertio, potest reddere & exigere.

** Alias
scientiã.*

ARTIC. X.

*Vtrum ad separationem matrimonij contracti inter
affines & consanguineos, sit procedendum
per viam accusationis?*

229

AD decimum sic proceditur. Videtur, quod ad separationem matrimonij, quod est inter affines & consanguineos contractum, non sit procedendum per viam accusationis. Quia accusationem præcedit inscriptio, qua aliquis se ad talionem obligat, si in probatione defecerit. Sed hæc non requiritur, quando de matrimonij separatione agitur. Ergo ibi locum non habet accusatio.

** l. 4. sent.
d. 4. S. C
ex de cr.
35. q. 6.
s. 1.*

¶ 2 Præterea, in causa matrimonij audiuntur sorum propinqui, ut in littera * dicitur. Sed in accusationibus audiuntur etiam extranei. Ergo in causa separationis.

parationis matrimonij non agitur per viam accusa-
tionis.

¶ 3 Præterea, Si matrimonium accusari deberet,
tunc præcipue hoc esset faciendum, quando minus
difficile est, quod separatur. Sed hoc est, quando
sunt tantum sponsalia contracta: non autem tunc ac-
cusatur matrimonium. Ergo numquam de cætero
debet fieri accusatio.

¶ 4 Præterea, Ad accusandum non præcluditur
via alicui per hoc, quod non statim accusat. Sed hoc
fit in matrimonio: quia * si primo tacuit, quando ma-
trimonium contrahebatur, non potest postea matri-
monium accusare quasi suspectus. Ergo, &c.

SED contra, Omne illicitum potest accusari. Sed
matrimonium affinium & consanguineorum est illi-
citurum. Ergo de eo potest esse accusatio.

RESPONDEO dicendum, quod accusatio ad hoc
est instituta, ne aliquis sustineatur quasi innocens,
qui culpam habet. Sicut autem ex ignorantia facti
contingit, quod aliquis homo reputatur innocens,
qui in culpa est: ita ex ignoratâ alicuius circumstan-
tiæ contingit, quod aliquod factum reputatur lici-
tum, quod est illicitum: & idem sicut homo accusa-
tur quandoque, ita & factum ipsum accusari potest.
Et sic matrimonium accusatur, quando propter igno-
rantiam impedimenti æstimatur legitimum, quod est
illegitimum.

Ad primum ergo dicendum, quod obligatio ad
penam talionis habet locum, quando accusatur per-
sona de crimine: quia tunc agitur ad punitionem
reus. Sed quando accusatur factum, tunc non agitur
ad penam facientis, sed ad impediendum hoc, quod
est illicitum. Et idem in matrimonio accusator non
obligat ad aliquam pœnam, sed talis accusatio po-
test & verbis & scripto fieri, ita quod exprimatur
per persona accusans matrimonium, quod accusatur;
& impedimentum propter quod accusatur.

Ad secundum dicendum, quod * extranei non
possunt

* In decr.
l. 4. ti. 8.
c. 1.
Calixtus
l. ep. 2. c.
4 & Aug.
l. 5. de ci.
Dei. c. 10

* decr. 95
2. 6. c. 2.

non possunt scire consanguinitatem: nisi per consanguineos, de quibus probabilius est, quod sciant. Vnde quando ipsi tacent, suspicio habetur contra extraneum, quod ex malevolentia procedat, nisi per consanguineos probare voluerit. Vnde repellitur ab accusatione, quando sunt consanguinei, qui tacent, & per quos probare non potest: sed consanguinei quicumque sint propinqui, non repelluntur ab accusatione, quando accusatur matrimonium propter aliquod impedimentum perpetuum, quod impedit contrahendum, & dirimit contractum. Sed quando accusatur ex hoc, quod dicitur non fuisse contractum: tunc parentes tamquam suspecti sunt repellendi, nisi ex parte illius, qui est inferior dignitate & diuitijs, de quibus probabiliter aestimari potest, quod libenter vellent, quod matrimonium stare.

Ad tertium dicendum, quod si matrimonium nondum est contractum, sed sponsalia tantum, non potest accusari: quia non accusatur, quod non est. Sed potest denunciari impedimentum, ne matrimonium contrahatur.

Ad quartum dicendum, quod ille qui tacuit primo, quandoque auditur: postea si velit matrimonium accusare, quandoque repellitur. Quod patet ex Decretis, quæ sic * dicit, Si post contractum matrimonium aliquis appareat accusator, cum non prodierit in publicum, quando banna, secundum consuetudinem, in Ecclesijs edebantur, utrum vox suæ debeat accusationis admitti, merito queri potest. Super quo sic diximus * respondendum, quod si tempore denuntiationis præmissæ is, qui iam coniunctos impetit, extra diocesim existeret, vel alias denuntiatio non peruenit ad eius notitiam peruenire, ut puta, si nimia infirmitatis feruore laborans, sanæ mentis patiebatur exitium, vel in annis erat tam teneris constitutus, quod ad comprehensionem talium eius ætas sufficere non valebat, seu alia causa legitima fuerit impediens: eius accusatio debet audiri. Alioquin tamquam

*l. 4. decret.
tit. 18. c.
Cum in
iura.*

** Al. distinguendum.*

suspectus, est procul dubio repellendus, nisi proprio firmaverit iuramento, quod postea didicerit ea quæ obiecerit, & ad hoc ex malitia non procedat.

ARTIC. XI.

Virum ad separationem matrimonij contracti inter affines & consanguineos, procedi debeat per testes?

Ad undecimum sic proceditur. Videtur, quod in tali causa non sit procedendum per testes, sicut in alijs causis. Quia in alijs causis adducuntur ad testificandum, quicumque sunt omni exceptione maiores. Sed hic non admittuntur extranei, quamvis sint omni exceptione maiores. Ergo, &c.

¶ 2 Præterea, Testes suspecti de privato odio, vel amore à testimonio repelluntur. Sed maxime cessant propinqui esse suspecti de amore respectu partis, & odio ad partem alteram. Ergo non est audiendum eorum testimonium.

¶ 3 Præterea, Matrimonium est favorabilius, quam aliæ causæ, in quibus de rebus pure corporalibus agitur. Sed in illis non potest idem esse testis & accusator. Ergo nec in matrimonio: & ita videtur, quod non conveniatur in causa ista per testes procedatur.

SED contra, Testes inducuntur in causis, ut superius de quibus dubitatur, fiat iudici fides. Sed ita facienda est iudici fides in causa ista, sicut in alijs causis, quia non debet præcipitare sententiam de eo quod non constat. Ergo procedendum est hic ex testibus, sicut & in alijs causis.

RESPONDEO dicendum, quod in hac causa oportet quod per testes veritas pateat, sicut & in alijs. Item, ut iurista dicunt, in hac causa multa specialia veniunt, scilicet, quod idem potest esse accusator & testis, & quod non iuratur de calumnia, cum sit causa quasi spiritualis; & quod consanguinei admittuntur ad testificandum; & quod non observatur omnino ordo

230
c. præterea c. cū in tua extra de spō salibus lib. 7. c. de eo, qui cognovit consanguine uxoris sue.

ordo iudiciarius : quia tali denuntiatione facta, contumax potest excommunicari lite non contestata : & valet hoc testimonium de auditu, & post publicationem testium testes possunt induci. Et hoc torum est, ut peccatum impediatur, quod in tali conuisione esse potest.

Et per hoc patet solutio Ad obiecta.

QVÆST. LVI.

De impedimento cognationis spiritualis, in quinque articulos diuisa.

D E inde considerandum est de impedimento cognationis spiritualis.

¶ Circa quod queruntur quinque.

¶ Primo, utrum spiritualis cognatio matrimonium impediatur?

¶ Secundo, ex qua causa contrahatur.

¶ Tertio, inter quos.

¶ Quarto, utrum transeat à viro in uxorem?

¶ Quinto, utrum transeat ad filios carnales patris?

ARTIC. I.

Utrum spiritualis cognatio matrimonium impediatur.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod spiritualis cognatio matrimonium non impediatur.

Tho. 4 d. 42. q. 1. a. 2. c. seq. Nihil enim impedit matrimonium, nisi quod contrariatur alicui bono matrimonij. Sed spiritualis cognatio non contrariatur alicui bono matrimonij.

Cōc. Tri. sess. 24 de refor. ma. 2. c. 2. Ergo non impedit matrimonium.

¶ 2. Præterea, Perpetuum impedimentum matrimonij non potest stare simul cum matrimonio. Sed cognatio spiritualis stat simul aliquando cum matrimonio, ut in littera dicitur: sicut cum aliquis in casu necessitatis filium suum baptizat, quia tunc sit uxori suæ spirituali cognatione coniunctus: nec tamen matrimonium separatur. Ergo spiritualis cognatio matrimonium non impedit.

¶ 3. Præterea, Unio spiritus non transit in carnem. Sed matrimonium est carnalis coniunctio. Ergo cum cognatio spiritualis sit unio spiritus, non potest